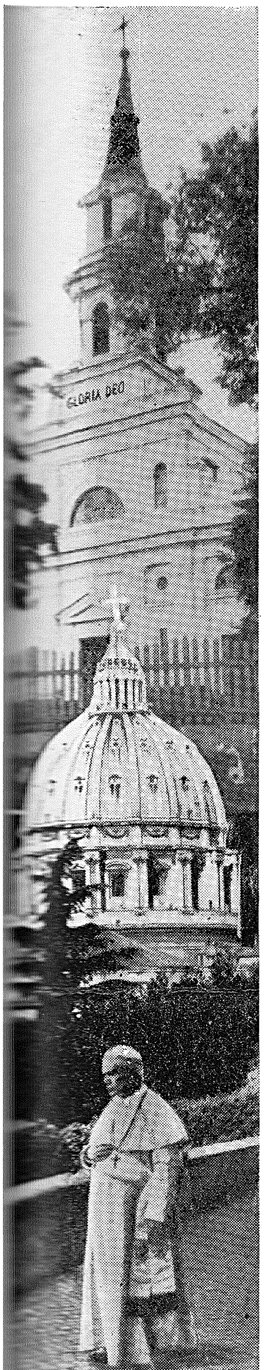
-A BRACE

IIWAR VYNIATKAVY

AŚVIAČANY
I PAMIAĆ I CEŚĆ
PAPIESKAJ
PIALHRYMKI
NA
EŬCHARYSTYČNY
KANHRES
U
KALUMBII

Hod. XX | ZNIVIEN-KASTRYCNIK 1968 | N. 98

Biela-ruskaja reli-hijna- **ŹNIČ** adra-dženskaja ča-sopiś

Adres Red: Roma, v. Trionfale, 6381 || Hadav. padp. 2 dal., 1 paasobn. 15 cent.

INTERNACYJANALNY EŬCHARYSTYČNY KANHRES U KALUMBII I MISYJA NA IM PAPY PAŬLA VI

Na sianniašnim śviecie, skałočanym vojnami j revalucyjami, nieutajmavanym razładździem hramadzkim dy idejna-śvietahlàdnym, ćvieraziejšaja, šče nie steroryzavanaja i nie abiazbožanaja častka jahonaja, bačučaja niavystarčalnaść samych tolki ludzkich sił i sposabaŭ da pacyfikacyi j ładu, źviartajecca k'Niebu, jak kaliś pierad pryjściom Mesyjaša, üzyvajučy jaho paŭtorna u novych, sakramantalnych, bačnych postaciach łaskavych, ci hrozna-cudadziejnych, avałodvajučych ducha źbiantežanaha ludztvà.

Rorate coeli desuper
et nubes pluant Justum !
Aperiatur terra
et germinet Salvatorem !
Zrasiècie niabiosy z vysiaŭ,
spuściecie abłoki Spraviadlivaha !
Ziamlica, rasstupisia
j zradzi Zbaviciela !

Hetkimi voś patrebami j nastrojnymi matyvami abjaśniajem užyciaŭlennie Internacyjanalnych Kanhresaŭ Eucharystyčnych, a miž imi j sioletniaha 39 ha ŭ Bogotà, stalicy Kalumbii, ŭ Łacin. Amerycy (18-25 žniŭnia), vysoka adznačanaha udziejnictvam u im Ajca Śviatoha.

Ŭ TOKU KANHRESU

Histaryčny dzień: 22 žnivienia 1968, Hadzina paamerykansku 10-ja. « Being » 707-320 B, pad tysiačnyja vivaty spatykalnikaŭ, spuskaje ź nieba kalumbijskaj stalicy, anielska-biełuju smukłuju Postać Hościa čakanaha. Jak tolki dakranuŭ Jon svajej dalikatnaj stupoju ziamlu haścinnuju — ščyra pacałavaŭ jaje !...

Jaho Śviataść Pavał VI, Namieśnik Chrystusa, hetak voś uhanaravaŭ kalumbijski, ci naahuł łacina-amerykanski, paroh ! Choć nie piaršynia-to dla henaha miłaha kraju ; prabavana znajści analohiju miž gestam Papy i Chrystoforam Kalumbam, np. dy inšymi vialikimi navihatarami, prypłyvaŭšymi k'bierahom niaznanych ziamiel.

Adyž całunak Papy nia byŭ gestam znachodcy ziamli vyśnionaje, ziamli žadobnych màraŭ, nia byŭ gestam radasnaj padziaki uciokšaha ad tapielnych marskich buraŭ, ale gestam taho, chto ŭreście sustrakajecca z ziamloju znanaju j kachanaju, vitajecca z asobaju najdaražejšaju.

Pacałunak Paŭła VI byŭ vyjevam jahonaj lubaści da Kalumbii, da Ameryki Łacinskaj, śvietčanniem jahonaha žyvoha udziejnictva ŭ va ŭsich bolach i ciarpienniach, ŭ va ŭsim hory dy nadziėjach narodaŭ hetaha kantynentu.

Usie turboty natužnaj prahramy trochdzionnaj Ajca Śviatoha ŭ Bogotà : pramovy (25), vyjezdy, vizyty, sustrečy dy relihijnyja celebracyi, mohuć źmiaścicca ŭ syntezie hetaha pieršaha, niepradbàčanaha pratakołam, gestu, jaki Papa ŭ niespadzieŭku j chvalavannie ŭsich prysutnych zyściŭ, jak tolki pastaviŭ stupù svaju na łacina-amerykanskim kantynencie.

Šmat havaryłasia j pisałasia ab ciažkaściach, ab niaviedamym, mahčymym niamiłym niepradbačanym padarožžy Papy na kantynent tùrzany kanvulsyjami sacyjalnaha kryzysu niespatykanaha, ŭzburajučaha relihijnyja asiarodździ, a naviet samych pastyraŭ Eklezii, pravadnikoŭ, nastaŭnikaŭ, prarokaŭ viery i łaski.

I voś padarožža toje Paŭła VI naležyć užo da historyi, a pradbačvanni pessymistaŭ i zaściarohi, vysoŭvanyja z hetulkich bakoŭ, akazalisia bolš fantazyjaj, čym vysnavami z faktyčnaj sytyacyi.

I mo'ŭsio vyrašana Papam praz heny pieršy gest afektu i lubaści, jakaja pamahła usim słajom nasielnictva dabačyć dy acanić usie akty Papy, usie jahonyja pavučenni ŭ śvietle henaha afektu, henaj lubaści ajcoŭskaj dy biezinteresoŭnaści.

ŠLACH REFORMY

Papa nia vyvinuŭsia ad ciažkich biespakojačych prablemaŭ što razgizoŭvajuć kantynent. Zaatakavaŭ jaho až da hłybiniaŭ, vykryvajučy aspekty najdalikatniejšyja i niebiaśpiečnyja. Heta zrabiŭ z poŭnaśviedamaściaj precyzyjnych hranic i specyfičnaj dametnaściaj Eklezii, jakaja nia maje biespasrednaj kampetencyi ŭ spravach dačasnych, ani nie dyspanuje siarodkami dy autarytetam, kab intervenijavać (umieśvacca) praktyčna ŭ vyrašennie prablemaŭ. Heta adnak zrabiŭ, Papa biaručy ŭsiu adkaznaść, jakaja pachodzić ź jahonaj misyi Najvyšejšaha Pastyra i Vučyciela Narodu Božaha. Heta ŭčyniŭ, dajučy jašče adzin raz vysokaje śvietčannie spraviadlivaści i praŭdzie, biez nijakaha patàkivannia, bieź nijakaj kancesyi nijakaj słabaści j pabłàžki ni « haspadarom hetaha śvietu », ni pryhnièčanym.

Eklezija nie mahčymie nikoli pryniać roli arhanizacyi palityčnaj i dačasnaj, pratendujučaj na zaćvièrdžvannie j aktyvizacyju prahramy reformy kankretnaj i definityŭnaj u detalach.

Eklezija zachoŭnica revelacyi evaneličnaj nia moža nikoli pryniać roli arhanizacyi ziamnoje revalucyjnaje, nia moža nikoli praklamavać spasyłki na revalucyjny pieravarot, na mètad vyrašannia kantrastaŭ siłamoc, narušenniem raŭnavahi, niespraviadlivaściaj.

« Spamiž roznych šlachoŭ pravilnaha adradžennia sacyjalnaha — skazaŭ Papa da łacina-amerykanskich biskupaŭ — my nia možam vybrać ani biazbožnaha Marxizmu, ani systematyčnaj ryvolty, ni tymbolej taje kryvava-anarchistyčnaje. Adrožnivajem našuju adkaznaść ad tych, chto naadvarot — robić z hvałtu « šlachotny » ideał, pachvalny « heraizm », usłužnuju « teolohiju ». Dla napravy pamyłak minuŭščyny dy zahajennia balačak sučasnych — zakončyŭ Jaho Sviataść — nie dapuščajmasia ŭpadkaŭ novych : jany bylib praciŭnyja Evanelii, praciŭnyja eklezijalnamu duchu dy interesam samoha narodu, praciŭny dobramu heniju sučasnaj chviliny, jakim źjaŭlajecca taja napramnaść u bok brackaści i zhody-miru. Nie astajecca vošža ničoha inšaha, jak šlach da reformaŭ ; reformaŭ, ź jakimi treba śpiašacca, niautomna adklikajučy haniebnyja niaroŭnaści miž bahatymi j biednymi j prapahujučy padniaćcie klasaŭ nižejšych až da daśpiełaści mužnaj i chryścijanskaj śviedamaści ułasnych pavinnaściaŭ dy ŭłasnych pravoŭ ».

Hetkaje voś paručennie pakinuŭ Pavał VI łacinska-amerykanskamu kantynentu.

MISYJA PAPY PAŬLA VI Ŭ LACINSKAJ AMERYCY

Misyja hena vielmi važnaha značennia. Nažal, dziela ahraničanaje našaje mahčymaści, padamo tut jaje tolki kanspektova u najvažniejšych punktach jejnaha prabiehu dy źmiestu, jakija acharaktaryzujuć častkova j sam Kanhres.

Paśla adbytaj vizyty u Prezydenta Respubliki, važniejšymi punktami prahramy byli: vizyta u « campesinos » dy Imša Sv. na placy Eucharystyčnym; paśla jakoje spatkanni z hrupami niekatalickimi, dyplomatyčnym korpusam dy roznymi reprezentantami cyvilnymi.

Pavał VI paśla aficyjalnaj vizuty u Prezydenta Respubliki Kalumbijskaj padaŭsia u San Jose de Monsquera, 30 klm. ad Bogota, dzie čakała Jaho masa pradstaŭnikoŭ ziemlarobstva z usiaje Paudz. Ameryki, pieražyvajučy ŭspaminy ŭčarašniaha dnia tak bahataha ŭražanniami, a najbolej chiba tym niezabyŭnym pastyrskim vitalnym pacałunkam ich ziamli... pakul nie raźviejała ich novaje atrakcyjnaje źjavišča: prymčaŭšaha, Papu elikopteru j asiadajučaha kala novaje Radyja Stanicy (Sutatenza). Jaho Sviataść, paśviaciŭšy instalacyju novuju hetaj radyjaustanovy, padaŭsia na padrychtavanuju dla Jaho trybunu ŭ centry, vyhłasiŭ pramovu, ŭ kancy jakoje maładyja novažency ad rozn. nacyjaŭ kantynentu padnièśli Jamu, praz udziačnaść za bahasłaŭlenstva, charaktarystyčnyja j symbaličnyja darunki.

Spadziajomsia — pačaŭ pramovu Papa — što hetaje spatkannie z vami budzie pryhažejšym mamentam našaj vizyty, mamentam vialikaha značennia ŭ našym papskim apastałavanni.

Vy źjaŭlajeciesia znakam, vobrazam, tajnicaj prysuntnaści Chrystusa. Sakramant Eucharystyi daje nam jahonu ukrytuju prysutnaść žyvuju i realnuju; ale j vy źjaŭlajeciesia sakramantam, h. zn. vobrazam, Ŭsiespadara miž nami, jak reprezentacyjny refleks (atòźjava), (i-to nia ukryty) jahonaha abličča ludzkoha j boskaha.

Vy, syny darahija, — havaryŭ dalej Papa — źjaŭlajeciesia dla nas Chrystusam. A my, majučyja tryvožlivu dolu być Vikarym Chrystusa ŭ navučanni praz Jaho abjaŭlenaje praŭdy i pastyravanni nad usioj katalickaj Eklezijaj, my schilajemsia prad vami j chočam pryznać u vas Chrystusa cierpiačaha j zhrobuŭstałaha. Nia pryšli, kab mieć vašy synoŭskija miła ŭspryjmanyja kranajučyja vokliki, ale pryšli ŭhanaravać Chrystusa ŭ vas praz pakłony prad vami. My lubim vas! Jak Pastyry zainteresasavanyja vašymi patrebami, adkznyja za pravadnictva nad vami, vašaj dabratoju, vašym zbaŭlenniem.

My viedajem — pradaŭžaŭ Papa — my viedajem abstaviny vašaha isnavannia: dla balšyni z vas jany harotnyja, časta nižej ludzkich narmalnych. My nia možam vami nia cikavicca; chočam być salidarnymi ŭ vašych dobrych spravach: narodu pakornaha, nia tolki biednaha. Viedajem, što na vašym vialikim kantynencie Łacinskaj Ameryki raźviccio ekanamičnaje j sacyjalnaje nieraŭnamiernaje...» I ŭ dalejšym, akreślivajučy mizernaje pałažennie, Pavał VI abiecyvaje upaśledžanym, jak i całamu narodu ŭ hranicach kampetencyi j mahčymaści pomač sacyjalnuju, kulturalnuju, j duchovuju, raźvivajučy dabradziejnaha ducha pomačy siarod macniejšych narodaŭ. I ŭ kancy pavučaje ŭ duchu evaneličnym:

« Dazvolcie, syny darahija, što ahłosim i dla vas dabrasłaŭlenstva, naležnaje vam, taje ŭbohaści evaneličnaje. Dazvolcie, što my starajučysia ŭ jakiniébud sposab pamahčy ablahčyć vam dolu praz ačyščennie ź viny dy prydbannie dastatniejšaha dy lahčejšaha chleba = žyćcià, prypomnim vam i ab tym, što « nie samym tolki chlebam žyvie čałaviek », što inšy chleb, toj dla dušy, toj ź viery i cnoty, toj chleb słova dy łaski Božaje, jość nam patrebny...

Dazvolcie, što damo vam napamin — *nie abdarajcie davieram svaim i posłucham revalucyjnaha gvałtu*, heta bo praciŭnaje chryscijanskamu, duchu, i moža apaźnić, nie pryskaryć vašaje sacyjalnaje adradžennie, da jakoha słušna imkniaciésia. Starajciesia lepš padtrymoŭvać inicyjatyvu aśviedamlajuču vas taje napryklad Papularnaje Akcyi Kulturalnaje; starajciesia łučycca j arhanizavacca ŭ imia chryscijanskaje, modernizujučy mètady vašaj pracy ziemlarobskaj; lubiècie paletki vašy, šanujcie ziemlarobski mazol dy ekanamičnuju j cyvilnuju pomač».

Druhuju važnuju pramovu tahož dnia, takža zakranajučy j sacyjalna-haspadarčaje pytannie, vyhłasiŭ Jaho Sviataść u hrandyjoznym amfiteatry na Poli Eucharystyčnym, kudy taksama prybyŭ ggetam, kala h. 16 lokalnaj, vitany, takža manifestacyjna. Pa Evanelii šv. padčas hetaj Mšy Papa źviarnuŭsia iz nastupnym słovam da udziejnikaŭ:

« Braty, Syny, Pryjacieli! Najdaražejšyje ŭsie ŭ Chrystusie! Ździejcie toje, kab lubaść Chrystusa była pačatkam maralnaj abnovy i sacyjalnaha adradžennia hetaj Łacinskaj Ameryki, ŭ łona jakoje my dastalisia raźniacić połymia dabradziejnaści ».

I dalej Papa adciemiŭ, što dla pieramohi biaźlikich pieraškodaŭ roznych, tamujučych raźviccio hramadzkaje, nia chopić dabradziejnaści tearytyčnaj, słoŭnaj i sentymentalnaj. Tut nieabchodnaja dabradziejnaść praktyčnaja, dziejnaja na specyfičnym poli dziejsnaści ludzkoje svaječasnaje. Patrebnaja dabradziejnaść, tvoračaja pierš za ŭsio spraviadlivaść, fundamantalnaja miera samaj dabradziejnaści.

« Mnohija — źviarnuŭ uvahu Ajciec Sviaty — asabliva miž maładymi, nastajuć, kab sacyjalnuju strukturu źmianić nieadkładna, (nia dumajučy doŭha ab niejkaj indyvidualnaj spraviadlivaści), a jość i takija, katoryja dajchodziać da vysnavu, što sutnaja prablema Ameryki Łac. nia moža być vyrašana inakš, jak prymusam, (hvałtam) ».

Adciemiŭšy, toje, sto hetkija sposaby nia zhodnyja, z evanelijaj jany nia chryscijanskija, hrubyja dyj samy-pa-sabie niaskutkoŭnyja (pakazałaž užo heta historyja niedaŭnych revalucyjaŭ PT) Ajciec Sviaty potym zaznačyŭ, što dla vyrašennia prablemaŭ sacyjalnych Łacinskaj Ameryki iduć dośledy (pošuki) pastupiennaj prahresyŭnaj reformy, poruč ź jakimi viadziecca šyrokaja ciarplivaja akcyja kulturalnaha padniaćcia zaniapaŭšych słajoŭ nasialajučych kantynent.

Treba « padtrymoŭvać — havaryŭ dalej Pavał VI — cèłasnaje padniaćcie čałavieka j jaho

üłučennie aktyünaje ü hramadztva: alfabetyzacyju, adukacyju padstavovuju dy stałuju, prafesyjanalnuju farmacyju, farmacyju śviedamaści cyvilnaj i palityčnaj, arhanizacyju metodyki narmalnaha raźvićcià, indyvidualnaha žyćcià dy kalektyünaha modernaje epoki».

DA STUDENTAŬ DY INŠYCH...

Paśla zàkliku roznych katehoryjaü achviaravać svoj česny šłachotny ükład (kantrybut) ü raźvićcio, Papa źviarnuüsia z asablivaj uvahaj da studentaü, da rabotnikaü, da klasaü kiravieckich dy da chryscijanskich sièmjaü.

« Treba, kab vašaja dabračynnaść — kazaü Papa da universytetcaü — zabaviàzvałasia pieradusim z razvahaj, žadanniem pakory dy advahaj praüdy. Datyčyć, specyjalna vas, aciamić vysvabadzić siabie samych dy naš intelektualny śviet ad nachiłu da banalščyny, da kultury hùrtu, da idealohijaü, jakija moda, abo prapahanda robiać lohkimi, üładnymi ».

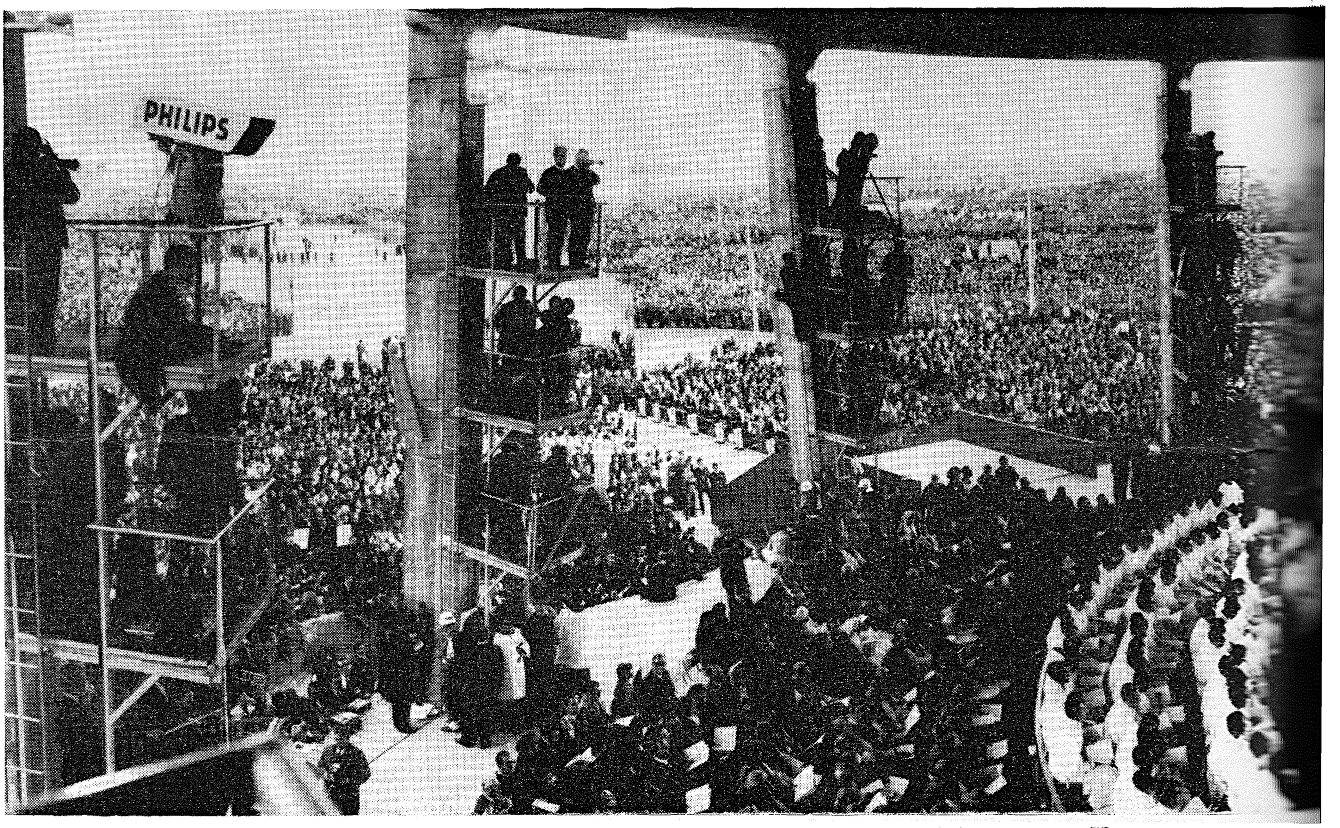
Rabotnikam prypaminaü Jaho Sviataść, što prykazannie dabračynnaści (miłaserdzia) üskładaje na ich zadziniennie, taverystva, nie jak abydnuju strukturu arhanizatyünuju, abo strumant kalektyünaje padułady pad despatyčnym kułakom niepadlehłym kantroli, ale jak škoła sacyjalnaha sumlennia, prafesyja salidarnaści, abarony supolnych interesaü, zabaviazanaść supolnych pavinnaściaü. Da uradaücaü.

« Nie adkidajcie našych słoü — zaakcentavaü nàüsklič Papa, źviartajučysia da kiravieckich klasaü — Ad was žadajecca šlachotnaści. Heta znača zdolnaści adarvacca ad zastoju vašaj pazycyi, katora moža być, ci akazacca, üpryvilijevanaj, praz skiravannie na karyść tam, dzie patreba vašaha bahaćcia, vašaj kultury, vašaha autarytetu. Màjcie vy, spadary śvietu j syny Eklezii, ducha dabraty, jakoje patrabuje hramadztva. Majcie čuły słuch i serca dla prosiačych chleba, zainteresavannia, spraviadlivaści, aktyüniejšaha udziejnictva ü hramadzkim kiraviectvie j viadzienni suspolnaje spravy.

Majcie vy, ludzi kiraviectva, zrazumiennie dy advahu da niebchodnych innovacyjaü dla akružajučaha vas śvietu; rabiecie tak, kab mienš majučyja, paduładnyja, patrabujučyja, vidzieli ü vykonvanni vašaj ułady turbotu, mieru, razumnaść, jakija zrobiać jaho praz usich šanavanym, bo-ž dabradziejnym dla üsich. Dabradziejnaściu vašaj chaj budzie pravodžannie ü čyn i žyćcio spraviadlivaści dy abiaśpieka hodnaści ludzkoje.

I nie zabyvajcie — dadaü Jaho Sviataść — što viedamyja vialikija pierakryšy (pierałomy) historyi mahlib mieć zusim inšy abarot, kalib nieabchodnyja reformy üpòru ich papieredzili śmiełymi achviarnymi čynami.

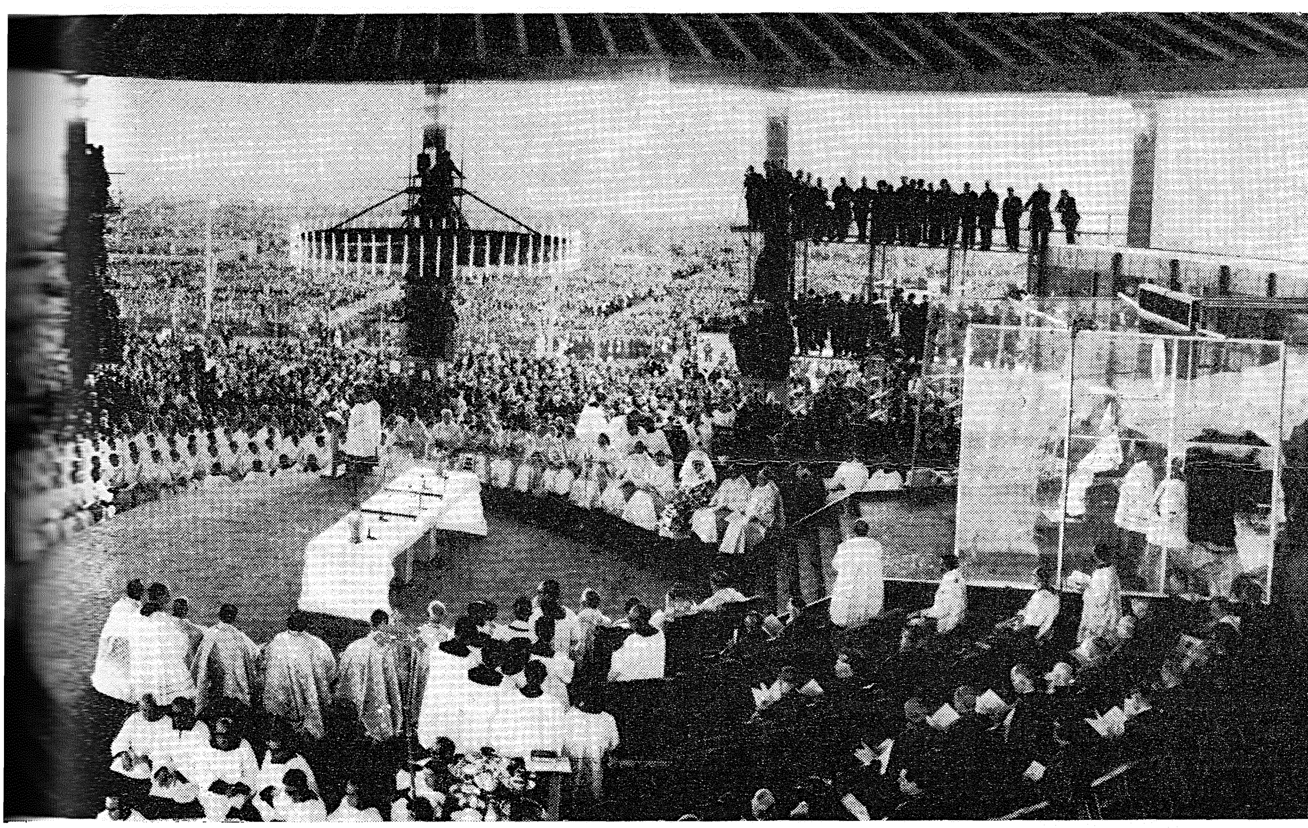
A vy — zakončyü Papa, źviartajučysia da chryscijanskich siemjaü — pavinny być vohniščam (źničam) ludzkoje lubaści, jakuju Üsiespadar naš Zbavicile padniaü na stupień charytatyüny dabradziejnaści, sakramantalnaje łaski. Baćki, màtki, dzièci siamièj chryscij. Zrabiecie z vašaha rodnaha vohnišča damovaha hramadku idealnuju, dzieb vaładàła lubaść vyšejšaja dy była škoła damovaja chryscijanskaj cnoty ».

Centralny stadyjon i autar Kanhresu. Na[illegible]

IMŠA I ZAMIENA SLOŬ Ź INŠAVIERCAMI

Paśla hetaj pramovy J. Sviataść pradaŭžaŭ Imšu Sviat., pa jakoj. u Nuncyjat. na karotkim spatkanni hutaryŭ z pradstaŭn roznych hrupaŭ vyznanniavych : pratestanckaj, hebrejskaj, dy inšych. Da abservataraŭ chryscijanskich eklezijaŭ (hrupaŭ) Papa adciemiŭšy, što zjaŭlajecca pialhrymam Bogoty, kab dać solennaje śvietcannie publičnaje Chrystu Zbavicielu, prysutnamu ŭ Eucharystyi, vyjaśniŭ, što « viera ŭ Syna Božaha jošć fundamantam kažnaha vysiłku da daskanałych znosinaŭ miž chryścijanami, jašče padzielenymi ». « A złuka ŭsich ŭ vadzinaść nia budzie vynikam niejkaha kampramisu ludzkoha, abo sproby dla kansalidacyi tolki viàziami sacyjalnymi miž nami. Zadzinien. chryscijan budzie zrealizavana za pasiarednictvam Ducha Sv. jaki ŭhłybić u našyja dušy totalnuju viernaść Chrystu Zbavicielu, Jahonaj Asobie dy Abjaŭlenniu. My vošža pavinny česna i z pakoraj žyć miž saboju, a nadusio « prachtykavać praŭdu ŭ miłaści ».

...ymoŭvajuč aparatury televizyjnyja dy inš.

Da hrupy hebrajskaj Paval VI havoračy, mieŭ na uviecie uzrost supracoŭnictva miž katalikami j hebrajami. Miž abodvymi vyznanniami relihijnymi ; hetkija adnosiny uspomnienyja i ŭ kanstytucyi Saboru, havoračaj ab supolnaj spadčynie staravietnaj, asabliva viera ŭ adzinaha Boha i moralnyja normy « Dekalohu ».

Da pradstaŭnikoŭ Dyplomatyčnaha Korpusu Papa skazaŭ miž inšym, što « vidoviśča totalnaj i daskanalnaj brackaści « usich narodaŭ daje voś Eucharystyčny Kanhres. Padkreślivajučy potym trudnaje zadannie dyplomataŭ na poli supracy j łučnaści narodaŭ dy abaviàzkavych ab hetym turbotach Eklezii, prapahujučaj mir = zhodu na śviecie, Pavał VI śćviardziŭ, cytujučy Enckl. « Populorum Progressio », što « raźvićcio, heta novaja nazova miru = zhody ». Tut, u Łcinskaj Amerycy — daskazaŭ Jaho Sviataść — hetaje słova hučyć, moŭ *kryk alàrmu* z akcentam błahalnym, poŭnym žurby-hora. A na cełym śviecie narody upaśledžanyja zajaŭlajuć z vastratoju dahetul niačùvanaj, što i jany majuć prava dajści da poŭnaraźvićcià. A dziela taho, što nichto ź ich nia moh asiahnuć taho adzin samotna, dyk oś razlahajecca błahalnaje klikannie internacyjanalnaj salidarnaści suśvietnaj... ».

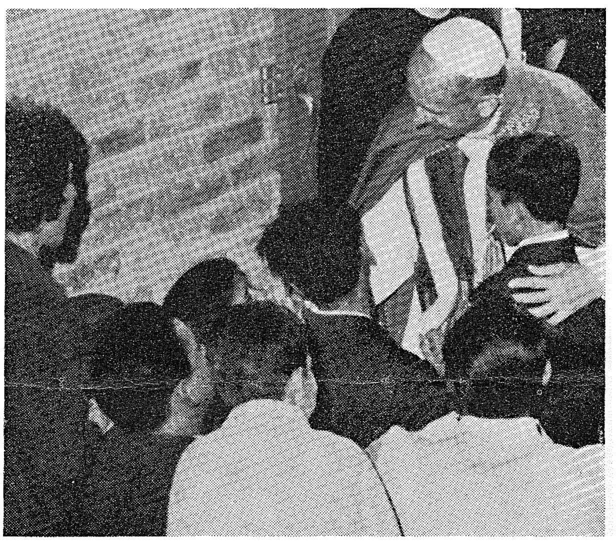
« Peŭna, vy časta čujeciesia zabaviazanymi referavać padziei balučyja — źviarnuŭsia Papa jašče j da žurnalistaŭ — jakija zasmučajuć, abo razjàrvajuć apiniju publičnuju. Ale jošć peŭnym takža, što časta dabro i hožaść dy valory moralnyja praminajucca niezaŭvàžanymi. Natujcie, adznačajcie vošža ich vy, apisvajučy ich słoŭnikam, budziačym uražanni realnyja, razbudžanyja dobrym pahodnym, paryvajučym za saboju, prykładam : družnaści, cnoty, heraizmu (časta ukrytaha) — vy žurnalisty-chronisty prysparajcie heta dla historyi...».

Treci j apošni dzień pobytu Paŭła VI ŭ Bogotà adznačyŭsia vizytacyjaj adnaje parachvii na skraju horadu, dzie adpraviŭ Liturhiju Sv. z adumysłovaj kranajučaj, pramovaj da biadniejšaj, rabotnickaj, masy narodu. U hetym dniu dakanaŭ adkryćcio heneralnaj konferencyi łacina-amerykanskaha Episkapatu dy novaj siadziby CELAM ; audyjenc. dla arhanizataraŭ Kanh-su, Burmistra B-ty dy kankluzyjnaja ceremonija Maryjana. na « Euch. poli ».

NIA SAMYM TOLKI CHLEBAM...

Jaho Śviataść Papa Pavał VI ŭ svaim časie adviedaŭ adnu parachvijalnuju nabožniu ŭ Rymie, Śv. Hipalita. I padčas Imšy Śv. Liturhii, u toj śviatyńcy Ajciec Śviaty skazaŭ pramovu na temu Evanelii taho dnia, ab spakušanni Jezusa Chrystusa praz demana ŭ pustyni, dzie Boski Zbaviciel rychtavaŭsia da publičnaje svaje misyi, pościačy sorak dzion i nočaŭ dy razmyšlajučy. Pieradamo siannia voś pieraskaz henaje cikavaje pramovy.

« Na kančatku svajho prabyvannia ŭ pustyni Jezus Chrystus čuŭsia nadta hałodnym » — havorycca ŭ Evanelii. — Dla spakusy heta vielmi prydatnaja nahoda. Tamu deman ź jaje karystaje i havora Zbavicielu : « Kali ty Syn Božy, dyk zahadaj hetym kamienniam, kab stalisia chlebam » (Mt. 4, 3) Inšymi słavami : Ty hałodny? Tady, jak, budučy Synam Božym, možaš hetyja kamienni pieramianić sabie ŭ nasytny chleb? Našto toj post? Na heta Jezus Chrystus daje mietki, hłyboka pavučajučy adkaz, što pavinienby stacca prahramaju chryścijanskaha žyćcià našaka : « Napisana : Nie samym tolki chlebam žyvie čałavek, ale i kožnym słovam, što vyjchodzić z vusnaŭ Božych ». Voś nieskančatnaja vièlič i vyšejšaść słoŭ Chrystusa. Voś adkaz, jaki panukaje nas da hłybokaje zastanovy.

Siarod maładych campesinos (sialan) hl. b. 4

Dyk i zastanaviemsia nad im. Źmieščanaja ŭ im praŭda nia tolki maje adpornuju siłu proci demana palestynskaje pustyni, ale moža być pravodnaju i ŭ našym aktualnym madernym žyćci. Nam usim nia treba zabyvacca, što čałaviek žyvie nie samymi ekanamičnymi zdabyčami, mataryjalnym chlebam, fizyčnymi patrebami svaje istoty.

Peŭnaž, Chrystus nie skazaŭ, što mataryjalny chleb nia słužyć da ničoha, abo zarabotak, ci ŭsio toje, što nieabchodnaje da našaha, žyćcià fizyčnaha cialesnaha. Jon tolki ahłasiŭ jašče bolšuju praŭdu ; nie skazaŭ : chleb zusim niepatrebny, ale skazaŭ : chleb niavystarčalny — jość jašče nièšta vielmi nieabchodnaje. Kali my zadavolimsia tolki mataryjalnym chlebam, naahuł siarodkami žyćcià, dyk zamiž ažyŭlać, my jaho abnizim da ŭzroŭniu žyviolnaje bydlàčaje egzystencyi. Zbaviciel chacieŭ adkinuć prahramu tak niedaskanalnaha nizkaha žyćcià, śćviardžajučy, što choć čałaviek maje dačasnyja patreby, jon pavinien takža prahnuć dy jmknucca da prahramy vyšejšaje, idealnaje.

I tut voś — adciemiŭ Jaho Śviataść — treba sabie ŭśviedamić, što spakusa addać piaršynstvo žyćciu ekanamičnamu, chlebu mataryjalnamu, abo naviet vyklučna mataryjalnamu, heta spakusa jakraz našaha modernaha śvietu, jaho metanakiravannia. Heta mataryjalizm, jaki kaža : Kali ty chočaš dastatkova ščasliva žyć, źbiraj bahaćcie, nahramadžvaj kapitał, nažyvajsia z dnia na dzień, starajučysia zadavolić usie pažadanni tvaje zmysłovaje pryrody; nia dumaj ab ničym inšym, bo heta ŭsio mary i niepatrebščyna. Šukaj supakoju, vyhady, bahaćcià. Heta razviazka žyćciovaje prablemy. A tyja, što inakš dumajuć, praroki Słova Božaha, ciabie kormiać tolki pustymi słavami bieskarysnymi, choć čaroŭnymi. Relihija acenieña jak « opium narodu ».

U procistaŭnaść hetkim mudravanniam Chrystovy Namieśnik paŭtaraje : Pryhadajcie sabie j padumajcie, što Eklezija Sviataja, padajučy ŭ navučanni słovy Zbaviciela, zapeŭnivajučaha nas, što mataryjalny chleb nie vystarčaje, što apрača jaho treba jašče zapeŭnić sabie važniejšy chleb, duchovy, Eklezija taja nie zapiarečvaje lehitymnaści, nieabchodnaści j naviet sakralnaha charaktaru — kali tak možna skazać — mataryjalnaha chleba. Jakža tut nia ŭspomnić ab tym cudzie Boskaha Vučyciela razmnažennia chleba, što nasyciŭ hramadu narodu jšoŭšaha za im? Ciž nie skazaŭ Jon : Kažny darunak taho chleba ŭbohamu, Jon uvažaje za akt lubaści Jamu samonu (Mt. 25).

A padčas Apošniaje Viačery uziaŭ Jezus chleb, toj z našych paloŭ, jak płod čałaviečaj pracy, j pieramianiŭ jaho ŭ Svajo Cieła, heta znača : z taje mataryjalnaje jeminy zrabiŭ symbal i nośbita = istotu jeminy nadpryrodnaje j svaje tajomnaje prysutnaści ŭ Najśviaciejšaj Eucharystyi.

Usio hetaje, Eklezija znaje, navučaje j zaachvočvaje, a takža baronić, śladzić i ŭspamahaje kažnuju turbotu padtrymki pracujučych, starajučychsia palepšyć abstaviny j dolu svajho žyćcia. Eklezija zaŭsiody — ź imi.

I kali jana kaža : treba šukać čahoś vyšejšaha, dyk, heta nie abaznačaje, što jana adkidaje, ci nia viedaje słušnaści j pavinnaści zaspakojvać tuziamnyja patreby. Davoli prypomnić sabie čaho navučaje chryscijanskaja sacyjalnaja navuka. A što jana navučaje? Usio toje, za što zmahajecca Eklezija-relihija, h. zn : što patrebnaje dla abiaśpieki prahresu, kab čałaviek mieŭ chleb, adzietak, pamieškannie, adnym słovam usio nieabchodnaje dla žyćcià ludzkoha dabrabytnaha.

Ale Eklezija adnak kaža j jašče nièšta inšaje : Dzieci maje, kali naviet i budziecie mieć usio, patrebnaje a naviet i bolš taho, to adnak j siarod hetkaha bahaćcia vy ŭsio jašče ubohija.

Usio bo heta niavystarčalnaje. Tamu, što u vašaj dušy vy majecie vymahanni j mahčymaści aśpiracyi jšče bolšyja, vyšejšyja ; i kali jany astajucca niezaspakojenyja, vy tady niezadavolenyja, naviet kali vy dobra padjeli j vyspalisia dy kišeń vaša poŭnaja. Čamu ?

Bo čałaviek maje dušu, nie anno cieła. Čałaviek praznačany nia tolki kapacca ŭ ziamli, zasiavać ziernie j pradukavać ź jaho chleb, jaki zaspakojvaje pryrodny hoład, Čałaviek pavinien žyć jašče chlebam, jaki zyjchodzić ź nieba : Słovam Božym, praŭdaju, vieraju, relihijaj, a naviet sutykam kantaktam z žyćciom Božym. Hetaha pieradusim patrabuje čałaviek, jak kazaŭ Zbaviciel.

Lubiecie vašuju parachviju, tut usio ŭładžana, kab vam padavać vyšejšuju pažyvu, kažnamu z vas utałkoŭvać : Maj na uviecietoje, što ty nia jość tolki rabotnikam, ty źjaŭlaješsia dziciam Božym ; ty nia jość mašynaj, ci kampleksam muskułaŭ, zdolnych tolki pradukavać mataryjalnyja siarodki, ty jość hramadzianinam Božaha Vaładarstva.

Bačycie, jak mudra Evanelija zaklikaje nas da ŭzvyšnaje hodnaści. Jana nie zapiarečvaje i nie pahardžaje mataryjalnymi patrebami, a naadvarot — baronić dy zabiaśpiečvaje praz dabradziejnuju charytatnyŭnuju lubaść, kab kažny byŭ zadavoleny. Hetaha adnak mała : jašče treba malitvy ŭ vusnach, nadziei ŭ sercy, zdolnaści Boham žyvicca, stacca sapraŭdy jahonym dziciam.

Žyćcio našaje pažadaje nia tolki chleba mataryjalnaha, jano prahnie takža Zbaŭlennaha Słova, tolki bo hetaje Słova abiecyvaje i zapeŭnivaje žyćcio viečnaje.

NA FRONCIE ANTYRELIHIJNAHA FANATYZMU BIAZ ŹMIEN

Ad samych pačatkaŭ revalucyi na Ŭschodzie biazbožža z usich sił irvałasia joj na pomač iz svaimi radykalnymi sposabami baraćby z relihijai, starožkaj sumlennia, moralna putajučaj usiakaje dzikaje bujanstva i tamu nienavidžanaj. Ateizm namahaŭsia padjudžvać da hetaj bar-aćby lohkazapalnuju moładź słabaśviedamuju relihijna, i nastrojvanuju ŭ kamsamołach. Chtož nia čuŭ ab nalotach na pryvatnyja damy hetak zvanaj « lohkaj kavaleryi « taje moładzi, i ŭsio znadobje relihijnaje : ikony, knihi — źniavažliva rekviravali. U vialikija Śviata, np. Kaladnyja ci Vialikodnyja pravodzilisia vuličnyja vyśmiavalna-kamedyjanckija « karnavały ». Ładzilisia publičnyja dysputy na temy ab relihii j ateizmie. Relihijnym prapaviednikam (jak np. Mitr. Alexandru Vvedenskomu) paručali vystupać z dakładami na hetkija temy, jak : « Ci isnuje Boh ? », « Ci žyŭ Chrystus ? » dy inš... U charaktary ateistyčnych oponentaŭ (praciunikaŭ) vystupali na henych dysputach najbolej kvalifikavanyja tearetyki ateizmu narkompraśviety, jak Łunačarski prf. Nikolskij dy druhija).

Chutka adnak tyja dysputy byli spynienyja. Jany bo nadta razbudžali ŭ nasielnictvie savieckin asabl. kamsamołu, zacikaulennie, haračyja vulkaničnyja vopleski i to na niekaryść dysputantaŭ biazbožnych, a nàruku daściejlivamu A. Vedenskamu. U 1926 h. na pytannie, čamu spynienyja dysputy, savieckaja presa dała takoje voś aficyjalnaje vyjaśniennie :

« Kampanija dysputaŭ nie dała spadziavanych nynikaŭ, bo z adnaho boku sposaby jaje pravodžannia časta byli pamyłkovyja. Z druhoha boku — epocha predraźviorstok, razhromu sucharovak itp. spryjali raźvićciu relihijnaha fanatyzmu ŭ drobnaburžuaznych słajoch nasielnictva ».

Kali ŭ 1959 hodzie znoŭ była razhorniena baraćba proci relihii, tady miascami padymalisia pytanni, ci nia byłob adpaviednym padniać znoŭ aficyjanyja dysputy, tymbolej, što jany časami vybuchali spontanična, davodziačy da kanfuznaha źbićcià z-pantałyku niedastatkova-padrychtavanych prapahandystaŭ ateizmu. Kampartyja adnak dysputaŭ nie ŭznaviła. U časopisi « Navuka i Relihija » padavałasia nastupnaje vyjaśniennie :

« relihija, jak była, hetak i astajecca antynavukovaj, varožaj idealohijaj adnosna marxizmu. Vykanalniki kultu (duchoŭnyja) byli j astajucca našymi idejnymi praciŭnikami. Davać im trybunu po-za nabožniami j damami malitvy — heta znača pamahać prapahandzie relihijnaje idealohii ».

Heta faktyčna piarečyłab adnosnamu punktu kanstytucyi. Pakolki adnak ź bieham času što-raz jarčej stali vystupać asnaŭnyja supiarečnaści marxizmu, tealohija (bahasłovije) dy relihijnaja filazofija stali pakazvać šlach aduchoŭlennia sacyjalnaje pierabudovy śvietu, KPSS, apirajučysia na leninskim pryncypie partyjnaści ŭ navucy, užе ŭ 1963 h. dała syhnał da idealahičnaha nàstupu. Pačałosia vydaviectva knih z « navukovaha ateizmu » ; ŭ 1964 h. byŭ vydany zbornik « Ab niekatorych asablivaściach sučasnaje relihijnaje idealohii » ; u 1965-1966 hh. vyšla kniha J.A. Levada « Sacyjalnaja natura relihii » ; pieravydana ź italijskaha kniha A. Donini : « Ludzi idoły i bohi » dy dr. U 1967 časopiś « Nauka i Relihija » hetak farmavała zadaču baraćby savieckich tearetykaŭ proci relihijna-filazafičnych « diversyjaŭ » iz Zàchadu :

« Važnym zadanniem, zapavieščanym V.I. Leninym, jość systematyčnaja i dobra arhumentavanaja krytyka tych sučasnych filazafičnych napramkaŭ, jakije ŭ sajuzie z adkryta papoŭskim idealizmam abasnoŭvajuć i prapahujuć relihiju biespasredna (neotomizm, persanalizm, spirytualizm) i ŭ formie pasiarednaj (neopozytyvizm dy inš. kirunki subjektyŭnaha idealahizmu) ».

Najbolš hvałtoŭnamu napadu z tych por padpali rasiejskija filozafy n. Bierdiajev, S. Bułgakov, S. Frank, dy sučasnyja filozafy i tealohi na Zàchadzie : I. Bocheński, G. Wetter, I de Vries, J. Gommes, H.D. Wendland, L. Langrebe, G. Golwitzer dy inš.. Z 1968 hodu začałasia palemika z tealohami i relihijnymi prapaviednikami Zàchadu na bačynach savieckaje presy peryjadyčnaje. Naprykład u studzieni 1968 h. nieki praf. G. Pospiełov u « Litaraturnaj Hazecie », piarečyŭ biskupu z S. Francisco Johannu, vyhłasiŭšamu radyjahutarki ab moralnaści. U sioletnim lutym u časopisi « Voprosy Fiłosofii » była dana krytyka « novaje tealohii» luteranskaha pastara D. Bochefera. U časopisi « Navuka j Relihija » N 3 hh. nadrukavany dva piśmy savieckaha doktara filazafičnych navuk I.A. Kryvelova, adresavanyja pratajereju M. Rodzianku z nahody jaho radyjapieradačy ab histaryčnym Jezusie Chrystusie. U tymža časapisie źmieščana krytyka proci recenzenta iz « Herder-Korrespondenz », razhladaŭšaja relihijnuju abnovu, jak aznaku dynamizmu relihii.

(hl. bač. 8)

DASTOJNYM JUBILATAM
JANU J ALEKSANDRY ČARNECKIM

IDEJNA
DZIEJNYM
SPAHADNIKAM
SVAIM
U 50 UHODKI
BAHASŁAU
LONAHA
ICHNIAHA
SUŽENSTVA

3.X.1918

Sviaty Ojča
Jan i Aleksandra Čarneckija
u pamiatnym dniu
Załatoha Jubileju Svajho Žanimstva
prosiač z pakornym pakłonam
Vašaj Sviataści
adumysłovaha
Apostalskaha Bahasłaŭlenstva
jak zaruki łaski j prychilnaści Nieba

Dakumant Papieskaha Bahasłaŭlenstva
vystaranaha za pasiarednictvam redak. Źniču

VIETŁA
ZASYŁAJE
NAJŠČYREJ
ŠYJA
DABRAŽADANNI
I PRYZNANNI
REDAKCYJA
ČASAPISU
« ŹNIČU »

3.X.1968

Słuchajcie Radyja z Vatykanu

kažnaj niadzieli, paniadzielku, sierady, pjatnicy
u hadz. 19 europ.času - 21 na Biełarusi
na chv. 41,90; 31,15, 25,60.
u hadz. 7,15 eur,č. i 9,15 na B-si — kazannia — na chv. 31,10; 25,55.

(Da art. z bac. 7)

* * *

Ryhor Krušyna

Z dalokaj poŭnačy sivymi
Viarnulisia maje siabry.
Pakuty viaznia razam z imi
I sens raskrytaj kabury...

Ich sustrakali na vagzale.
Bukiety kvietak. Pocisk ruk.
Tych ruk, što sieć na ich viazali,
Danosy ciskajučy ŭ druk.

I kryŭda skardzicca niamaja,
Niama spahadnych, darahich...
Adnych ułada abyjmaje,
Ziamla čužackaja — druhich.

I nabližajecca pavoli
Iznoŭ ciažki, chałodny zmrok.
Iznoŭ siabry maje ŭ niavoli,
I słova ŭziata na zamok.

I nie raskažuć ab niahodach,
Ab tym, što toicca ŭ dušy:
Jak hańbavali ich na schodach,
Na palityčnym kirmašy.

Jak unačy aŭtamabili
Ich viezli ŭ rospačy, tužie,
Jak maładość i ćviet zhubili
U hłuchoj biazlitasnaj Tajzie.

Maich siabroŭ ja razumieju,
Ja čuju ich... A złosny čas
Ŭ ściužu honić i ŭ zavieju
Miljony — niepakornych — nas.

Direttore respons.: Dott. A. FRUTAZ
Posta indir.: Dott. P. TATARYNOVIC
Roma, Via Trionfale, 6415

Z dazvolu
Duchoun Uladau

Tipolitografia Fausto Failli - Roma

Pubblicazione autorizzata dal Tribunale di
Roma con decreto del 7-12-1950